

Judisk kultur i Sverige
Jewish Culture in Sweden

Judisk kultur i Sverige

Remissvar
Ku2024/00162

Remiss av betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer – Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3)

Föreningen Judisk kultur i Sverige välkomnar kommitténs rekommendationer, liksom dess goda vilja och uppriktiga engagemang för att trygga det framtida judiska livet i Sverige. Att sätta samman en nationell strategi, anpassad för Sverige och den judiska minoritetens särdrag, är nödvändigt och välkommet.

Den judiska minoriteten har egen historia, kultur och religion. Ändå har Sveriges judiska befolkning integrerats synnerligen väl i det svenska samhället, och har på många sätt anammat och uppskattat svensk kultur och svenska traditioner.

Nedan några faktorer som direkt berör den judiska situationen i vårt land:

- Rationalism, individualism och sekulära livsformer har genomsyrat senare samhällsutveckling, samtidigt som tro och religiösa sedvänjor över lag har mist sitt grepp om befolkningen, även om många judiska familjer fortfarande värnar om traditionen.
- Äktenskap mellan judar och icke-judar har blivit allt vanligare och skapar nya moderna samlivsformer och familjestrukturer.
- Vi har en stor mängd "perifera" judar, dvs judar som inte tillhör en officiell judisk gemenskap eller som bär på en tunn judisk bakgrund, och i denna grupp finns ett växande intresse för det judiska, och för evenemang med judiskt innehåll.

När det gäller framtiden bör fokus vara att stödja en infrastruktur som gör det möjligt för judar att vårda sina särskilda traditioner (från vaggan till graven), ansvara för sin utbildning (skolor) och upprätthålla och utveckla sin kultur. En majoritet av landets judar betraktar judisk kultur och kulturevenemang som en primär källa till deras judiska identifikation. Det betyder att öppna och inkluderande judiska kulturprogram kan spela en avgörande roll för stärkandet av den framtida judiska identiteten och tillhörigheten, inte minst för alla dem som står utanför det organiserade religiösa livet.

Judisk kultur i Sverige är en över tio år gammal professionell kulturinstitution som erbjuder en levande kontakt med det judiska, med judisk kultur och historia, och som länge har varit en aktiv och viktig del av det offentliga judiska livet.

Det är därutöver väsentligt att inse att judisk kultur inte enbart är något för judar utan också något som ingår i vårt samhälle och är en del av Sverige. *Judisk Kultur i Sverige* är aktiv på den allmänna svenska kulturscenen, och har från början lockat en stor mängd besökare som inte kommer från den judiska gruppen.

I en essä om Centraleuropa beskriver författaren Milan Kundera judar som boende i
Han såg det som att judiska intellektuella fungerade som
"vattenbärare" mellan olika kulturer och bidrog därigenom till att befrukta och
Det är i den andan *Judisk kultur i Sverige* verkar.

Det finns en föreställning om hur minoriteter lever och den är att man helst väljer att vara i och utveckla den egna kulturen. Men det stämmer inte när det gäller den judiska minoriteten i Sverige. Tvärtom. Många svenska konstnärer, författare, kompositörer och andra konstutövare och intellektuella med judisk bakgrund har utifrån sin judiska erfarenhet och kultur både bidragit kreativt till den svenska majoritetskulturen och fört svensk kultur i fruktbar förbindelse med andra kulturella miljöer.

Judisk kultur i Sverige

- tar sin utgångspunkt i judiskt tänkande och historia och utforskar främst litteratur, filosofi, historia och konst. Våra program belyser det speciella med den judiska kulturen, och speglar väl spänningen mellan partikularism och universalism.
- är en stadigt växande plattform för högkvalitativa kulturprogram
- fungerar som en brobyggande institution mellan vanliga judar, perifera judar och icke-judar som söker kunskap och tillhörighet
- samarbetar nära med andra respekterade kulturinstitutioner i Sverige och i utlandet.

Konklusion

Judar i dagens värld lever återigen i en utmanande tid. Under sådana förhållanden är behovet av att stärka den judiska identitet starkare än på mycket länge. En strategi för framtiden måste därför erkänna och stödja *Judisk kultur i Sveriges* betydelsefulla roll för det judiska livet i vårt land. Därutöver gör denna institution den samtida judiska kulturen känd och tillgänglig för den svenska allmänheten, och medverkar på så vis till att minska fördomarna om denna minoritet.

Lizzie Oved Scheja, VD

Jan Nygren, Styrelsen

Lars Dencik, Programrådet

Stockholm, 11 maj 2024

